

U10 Overdrachtsdocument

5 april 2018

INHOUDSOPGAVE

1.	De inhoud staat centraal	3
	Regionale samenwerking aan één gezamenlijke opgave	3
	Gemeenten vullen elkaar aan	3
	‘Groen, gezond en slim’ is leidend	4
2.	Hoe werken we samen – de governance	5
	Hoe U10 ontstond	5
	U10-kernwaarde: vrijblijvende verkenning meerwaarde samenwerking op inhoud	5
	U10-kernwaarde: iedere gemeente beslist zelf over deelname	5
	U10-kernwaarde: bring your own ambtenaar	6
	U10-kernwaarde: organisatiegraad zo licht mogelijk	6
	Uitdaging: daad- en slagkracht.....	6
3.	Communicatie	7
	De digitale interne communicatie	7
	U10-beraden: regionale bijeenkomsten raadsleden.....	7
	Bestuurstafeldagen: regionale bijeenkomsten wethouders.....	7
	Communicatie vanuit het netwerk naar buiten	8
4.	Energietransitie en Duurzaamheid.....	9
	Duurzaamheid is facet-beleid.....	9
	U-THUIS stimuleert verduurzaming eigen woning.....	9
	Alle nieuwbouw moet aardgasvrij.....	9
	Regionale energiestrategie in de maak.....	9
	U10 stimuleren circulaire economie: focus op bouw en demontage	10
5.	Mobiliteit.....	11
	De vijf hoofdkeuzes van regionaal mobiliteitsbeleid	11
	Subsidies voor mobiliteitsprojecten.....	12
	U-Ned: gemeenten, provincie en Rijk werken samen aan mobiliteit	12
	Gemeenten werken samen aan fietsvisie en smart mobility.....	14
6.	Sociaal Domein	15
	Inclusie kernbegrip aan bestuurstafel Sociaal Domein	15
	Leren, inspireren en reflecteren in het sociaal domein	15
	Regionale aanpak Asiel en Integratie.....	16
	Diverse onderwerpen sociaal Domein	17

7.	Wonen	19
	Bestuurstafel woningmarktregio Utrecht met 16	19
	Streven: 3% groei sociale woningvoorraad	19
	Verbinden lokale prestatieafspraken en regionale woonvisie.....	20
	Middenhuur.....	20
	Duurzame woningvoorraad.....	20
	Regionale huisvestingsverordeningen opnieuw vaststellen in 2019	21
8.	Ruimte	22
	Regionale samenwerking ruimtelijk ontwikkeling cruciaal	22
	Locatieverkenning binnenstedelijke woningbouw tot voorjaar 2018	23
	Wat doen we met de A12-zone?.....	23
	De Groene Omgeving en Utrecht Buiten	23
9.	Economie.....	25
	Economische samenwerking: ruimte, profilering en specifieke projecten.....	25
	Afspraken over werk- en winkelgebieden.....	25
	Samen profileren als één regio	26
	Snel internet ook snel in het buitengebied	26

1. De inhoud staat centraal

Regionale samenwerking aan één gezamenlijke opgave

Twaalf gemeenten werken samen in U10, omdat ze zich voor een gezamenlijke opgave gesteld zien. Die opgave is beschreven in de koers “Ontmoetingsplaats voor gezond stedelijk leven (Healthy Urban Living)”, die in de winter van 2017-2018 in alle twaalf gemeenteraden is omarmd.

De wereld verandert en daarmee ook de Utrechtse regio. De dynamiek van deze permanente economische, technologische, maatschappelijke en ecologische veranderingen en ontwikkelingen is groot. Met de ‘Ontmoetingsplaats voor gezond stedelijk leven’ kiezen we voor een koers die het mogelijk maakt om maatschappelijke trends in ons voordeel te gebruiken. In de koers zijn vijf maatschappelijke trends onderscheiden, waarop in de regio Utrecht een regionaal antwoord nodig is.

1. De internationale concurrentie tussen regio’s wordt sterker. De Utrechtse regio zal daarom de innovatiekracht en agglomeratiekracht verder moeten versterken.
2. Interacties drijven economische groei. Dat lukt het best in stedelijke gebieden. Overheidsbeleid speelt daarbij een belangrijke rol.
3. De economie wordt circulair en richt zich op welvaart boven winst. Steeds meer ondernemers delen die visie. Uit overtuiging en omdat ze business zien.
4. De nieuwe technologie biedt nog-onbekende mogelijkheden. De regio Utrecht kent al diverse initiatieven die hierop inspelen of erop vooruitlopen.
5. De bevolking verandert en daarmee ook de woningmarkt en de zorg. Steden groeien weer, in de periferie neemt het aantal ouderen toe.

Bij de bespreking van de koers was het algemene gevoel in colleges en raden dat de afzonderlijke gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen, hoe krachtig ook, er niet alleen komen. De concurrentie in Europa is groot en groeiend. Als wij onze krachten bundelen, uitgaande van ieders sterke kanten, kunnen we onze krachten vermenigvuldigen. Daarbij past geen onderlinge concurrentie, maar complementariteit. Samen blijven optrekken is de boodschap. Alleen zo kunnen de gemeenten van de U10 zich sterker positioneren ten opzichte van andere regio’s en bijdragen aan een succesvolle ruimtelijk-economische ontwikkeling van de hele regio.

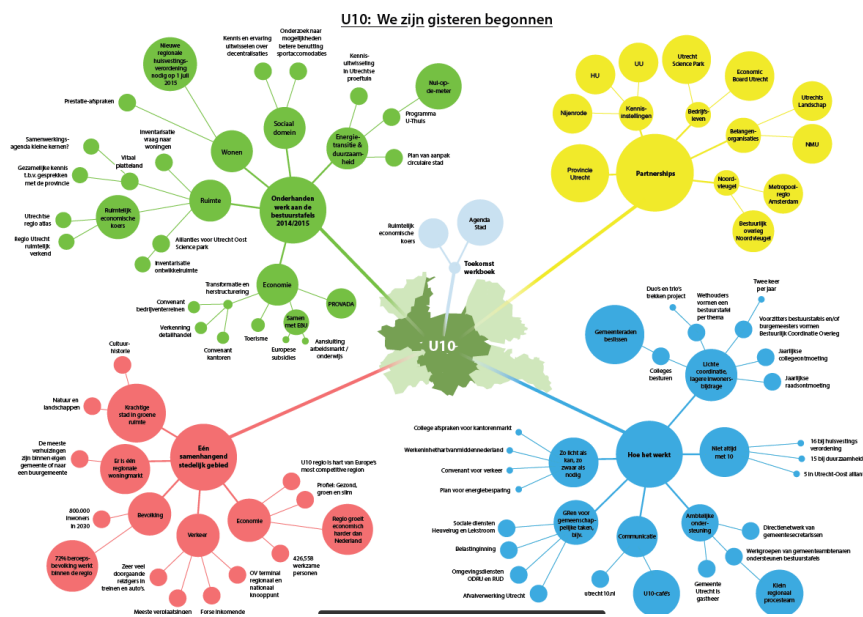
Gemeenten vullen elkaar aan

De regio Utrecht heeft een bijzonder aantrekkelijk woon- en vestigingsmilieu. Het gaat goed: de regio groeit en is in trek bij bewoners en bedrijven. Daarnaast is de Utrechtse regio het economisch brandpunt van een veel groter stedelijk netwerk. De noordvleugel van de Randstad – vooral het gebied rond Amsterdam en Utrecht – heeft een magnetische aantrekkingskracht op economische activiteiten en hoger opgeleide arbeidskrachten. De effecten daarvan zijn merkbaar in andere regio’s, in de nabijheid en op het nationale en internationale schaalniveau.

Maar het is niet vanzelfsprekend dat dit zo blijft. De dynamiek in de regionale en mondiale economie is hoogst onvoorspelbaar. Het behoud van welvaart en welzijn vergt voortdurende aandacht en energie. Want ook andere regio’s binnen en buiten Nederland profileren en ontwikkelen zich. Als we elkaar aanvullen worden we individueel en gezamenlijk sterker. Als gemeenten en regio’s elkaar daarin gaan beconcurreren, kan dat leiden tot meer van hetzelfde. Het is daarom van belang om aan elkaar complementair te zijn, om elkaar aan te vullen. Iedere stad en iedere regio moet daarbij uitgaan van de eigen kracht en identiteit. Daarbij hoort ook dat men verschillen accepteert en waardeert, zowel binnen als tussen regio’s. Om optimaal te kunnen profiteren van de stedelijke netwerken staat elke stad en elke regio daarom nu voor de uitdaging om zijn of haar eigen unieke profiel te vinden. Als elke gemeente daaraan zijn eigen identiteit en kwaliteit kan verbinden, versterken we het profiel van de regio. Daardoor worden we – individueel én gezamenlijk – een nog aantrekkelijker partner, met meer kritische massa.

'Groen, gezond en slim' is leidend

De verhoudingen tussen markt, overheid en samenleving zijn de laatste decennia ingrijpend veranderd. Ze zullen de komende tijd in beweging blijven. Daarnaast komen technologische innovaties met toenemende snelheid op ons af. Dat vraagt om sterkere regionale organisatiekracht. Kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers zullen de krachten moeten bundelen. De missie van de Economic Board Utrecht (EBU) is om maatschappelijke uitdagingen te vertalen naar economische kansen. De leidende thema's daarbij zijn groen, gezond en slim'. De EBU vraagt overheden om met buurgemeenten, ondernemers en kennisinstellingen het (inter)nationale podium te claimen voor regionale kracht en de geboekte successen op het gebied van gezond stedelijk leven. Die handschoen hebben samenwerkende U10-gemeenten enthousiast opgepakt. We willen werken aan een regio die voor alle bewoners zowel werk als een hoge kwaliteit van leven biedt, met gezonde mensen, een duurzame leefomgeving en een innovatieve economie. Om dat voor elkaar te krijgen, heeft ook de regio gekozen voor 'groen, gezond en slim' als richtinggevend motief voor de koers. De twaalf gemeenten werken niet alleen onderling samen, maar ook met andere overheidspartijen zoals de provincie en het rijk, het bedrijfsleven, met kennisinstellingen en met maatschappelijke organisaties. Een aantal belangrijke daarvan is genoemd in het gele gedeelte van onderstaande placemat, maar dit gedeelte te verre van volledig, het had gemakkelijk de hele placemat kunnen vullen. Zoals eerder gezegd staat de inhoud voorop in het U10-netwerk. Als samenwerkende gemeenten nemen we deel aan tal van -triple helix- en 'quadruple helix'-verbanden. Dit doen we overal waar het dienstig is aan de ontwikkeling van het stedelijk gebied.

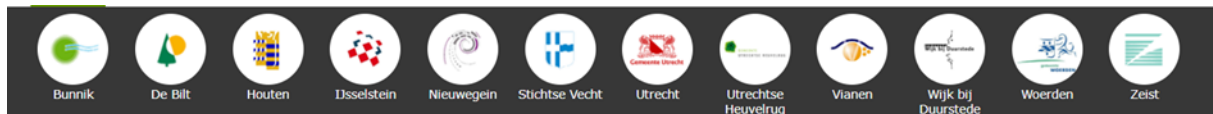
2. Hoe werken we samen – de governance

Hoe U10 ontstond

Sinds 2015 bestaat er in de regio Utrecht dit open netwerk, waar inmiddels twaalf gemeenten samen zoeken naar meerwaarde van onderlinge samenwerking en deze ook effectief in praktijk brengen. En wel op zo'n manier dat de democratische legitimiteit gewaarborgd is, doordat ieder gemeentebestuur steeds zelf kan beslissen om wel of niet mee te doen met concrete projecten. De vorming van het netwerk begon in 2013, toen duidelijk was dat de Wet Gemeenschappelijke Regelingen-plus (WGR+) zou worden ingetrokken en als gevolg daarvan Bestuur Regio Utrecht (BRU) zou worden opgeheven. De negen BRU-gemeenten zochten daarop naar een nieuwe vorm van samenwerking, waarin gemeenten zelf eigenaar van de samenwerking bleven en er niet opnieuw een groot ambtelijk instituut en een bestuur op afstand zouden ontstaan.

Na twee jaar experimenteren en zoeken ondertekenden tien gemeenten een [convenant](#). Hierin werd onder andere vastgelegd dat alle besluiten steeds in de colleges en raden zelf worden genomen en elke gemeente een bijdrage van €1,20 per inwoner betaalt om de samenwerking te kunnen faciliteren. Ook Woerden sloot zich meteen aan. Zo werden de negen BRU-gemeenten uitgebreid tot U10.

Per 1 januari 2018 hebben ook de gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede zich formeel aangesloten bij het netwerk U10. De inwonerbijdrage is toen met tien cent verlaagd. Sindsdien zijn we dus met twaalf. Deze twaalf zijn zich ervan bewust dat ze samen één samenhangend stedelijk systeem vormen, waarbinnen inwoners, bedrijven en andere gebruikers geen 'last' mogen hebben van gemeentegrenzen.

U10-kernwaarde: vrijblijvende verkenning meerwaarde samenwerking op inhoud

Elk jaar zijn er tal van 'ontmoetingen' tussen wethouders, burgemeesters, raadsleden en ambtenaren van de twaalf gemeenten. Die gesprekken zijn om elkaar te leren kennen en om samen te verkennen waar de samenwerkingsenergie zit. Al die ontmoetingen zijn informeel; dat wil zeggen dat er geen bestuurlijke status kleeft aan wat daar wordt besproken en afgesproken. Bestuurstafels zijn bijeenkomsten van wethouders rond één portefeuille of thema. De meest vergaande afspraak die wethouders van verschillende gemeenten onderling kunnen maken is om allemaal met hetzelfde voorstel naar het eigen college te gaan. Het eigen college beslist altijd of een voorstel doorgeleid wordt naar de eigen gemeenteraad. Dat noemen we 'couleur locale'. Zo wordt ervoor gezorgd dat colleges en raden altijd in control blijven over eigen deelname en inzet in de U10-samenwerking.

U10-kernwaarde: iedere gemeente beslist zelf over deelname

Over deelname aan bestuurstafels en projecten beslist iedere gemeente zelf, vaak op grond van een eigen inhoudelijke afweging. In het geval van Sociaal Domein staat er een aantal WMO-gerelateerde opgaven op de agenda (zoals doelgroepenvervoer, opvang en beschermd wonen). De WMO-samenwerkingschaal bestaat uit zestien gemeenten, onderverdeeld in de WMO-regio's Zuidoost, West, Lekstroom en Utrecht (stad). Dit maakt dat alle zestien gemeenten aan tafel zitten. Bij sommige onderwerpen heeft gemeente Utrecht in dit verband ook een centrumgemeenterol. De meest intensieve vorm van regionale samenwerking in het sociale domein (bijvoorbeeld de inkoop van zorg) vindt plaats in (sub)regio's Lekstroom, Zuidoost, West en Utrecht (stad). In het geval van de woningmarktregio wordt ook met zestien gemeenten samengewerkt. Overigens is de woningmarktregio ook verankerd in de wet volkshuisvesting. Op het thema energietransitie en

duurzaamheid werd aanvankelijk met vijftien gemeenten samengewerkt en zijn ook het waterschap HDSR en de gemeente Eemnes aangeschoven aan de bestuurstafel.

Soms heeft een project betrekking op een kleiner gebied, soms ziet een gemeente geen meerwaarde in de samenwerking op een specifiek project; zo deden lang niet alle gemeenten mee bij een regionale inkoopactie voor zonnepanelen of bij de aanpak verduurzaming van zorginstellingen. De inhoudelijke opgave is altijd leidend, naast uiteraard de wens van individuele gemeenten, voor de schaal waarop wordt samengewerkt.

U10-kernwaarde: bring your own ambtenaar

De ambtelijke capaciteit die nodig is om afstemming te bereiken en projecten uit te voeren komt in principe uit de deelnemende gemeenten, evenals de financiële middelen die met een project gemoeid zijn. Het blijkt dat er veel efficiëncywinst te halen is door een gemeentebtenaar een bepaalde klus niet alleen voor de eigen gemeente te laten uitvoeren, maar meteen voor de hele regio. Het blijkt soms ook heel handig voor gemeente X om specifieke expertise even bij buurgemeente Y te lenen. In principe doen we dit met gesloten beurzen. De gemeentesecretarissen bewaken dat dit informele proces van halen en brengen evenwichtig blijft aanvoelen.

U10-kernwaarde: organisatiegraad zo licht mogelijk

De samenwerking in het U10-netwerk is lichtvoetig en informeel. Zo lang er doelen worden verkend, kunnen deelnemers aan- en afhaken. Dat verandert zodra er een afspraak wordt gemaakt: afspraak is afspraak en daar houd je je aan. Soms is een handdruk genoeg om een afspraak te bezegelen, soms worden er handtekeningen gezet onder een convenant. Als het gaat om grote projecten of activiteiten waar veel geld in om gaat sluiten we een contract of maken gebruik van ander wettelijk instrumentarium, zoals de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Organisaties die daaruit voorkomen vallen niet onder het netwerk, ze horen erbij. Dat lijkt slechts een kwestie van woorden, maar die benadrukken wel dat het regionale netwerk geen instituut op zich is en nooit de taak of bevoegdheid van gemeenten overneemt.

Uitdaging: daad- en slagkracht

De manier waarop we samenwerken – de governance – is nader beschouwd in het eerste [evaluatie rapport](#) en extern onderzocht door [platform31](#). Deze nieuwe samenwerkingsvorm is effectief en wordt gewaardeerd, dat werd duidelijk. Maar ook werd duidelijk dat het een behoorlijke uitdaging is om daad- en slagkracht te ontwikkelen. Samen plannen bedenken en besluiten nemen is goed te doen, maar samen effectief uitvoering geven aan een omvangrijk woningbouwprogramma of een ambitieus plan rond energietransitie is een ander kopje thee. Er is een werkwijze ontwikkeld:

- Aan de bestuurstafels worden bestuursopdrachten geformuleerd. De wethouders zorgen voor afstemming in het eigen college. Zij kijken ook in de eigen gemeenten met eigen ambtenaren of de benodigde middelen beschikbaar kunnen komen.
- De bestuursopdracht wordt ambtelijk verder uitgewerkt, waarbij opgavegericht wordt gewerkt en gestuurd. De projectleider doet dit in overleg met ambtenaren uit alle deelnemende gemeenten.
- Het projectplan wordt uitgevoerd in/door de gemeentelijke organisaties zelf. Dat kan allerlei verschillende vormen hebben. Gemeentesecretarissen en (contact)ambtenaren houden in de gaten of het project wordt uitgevoerd zoals afgesproken.

Het realiseren van complexe regionale projecten vraagt om een professioneel project- en programmamanagement. In de periode 2018-2022 staan we voor grote uitdagingen zoals beslissen over de bouw van 70.000 woningen, de vormgeving van de energie transitie en het ontwikkelen van een circulaire economie waar iedereen mee kan doen. Bij het realiseren van deze uitdagingen moet nadrukkelijk worden geborgd dat de colleges en waar nodig raden in positie zijn/blijven zowel qua besluitvorming als in termen van overzicht en inzicht in de realisatie van programma's en projecten.

3. Communicatie

De digitale interne communicatie

Alle communicatie die in het netwerk georganiseerd wordt, is erop gericht dat raadsleden en collegeleden in de eigen raad en het eigen college goed geïnformeerd besluiten kunnen nemen over wat de eigen gemeente wil halen en brengen in de samenwerking. Dit geeft duidelijkheid, maar is ook kwetsbaar. In hoeverre bijeenkomsten en de website worden bezocht is uiteraard aan ieder raadslid zelf; ook wat collegeleden wel en niet naar de raad zenden bepalen zij zelf. Deze werkwijze vraagt een actieve en alerte houding van raadsleden en wethouders. Ook is de relatie tussen communicatie in het netwerk en besluitvorming in de raden niet altijd één op één duidelijk, processen verlopen vaak organisch en niet via een vooropgezet stappenplan.

Website

De U10 hebben een eigen website: www.utrecht10.nl

Deze site wordt bijgehouden vanuit het procesteam en is gevuld met nieuwsberichten, agenda en achtergrondartikelen. De website is bedoeld voor gemeenteraadsleden, collegeleden en betrokken ambtenaren en dient om elkaar op de hoogte te houden van wat er te doen is, bereikt wordt en speelt in het netwerk.

Digitale nieuwsbrieven

Zo'n tien keer per jaar verschijnt er een digitale nieuwsbrief. De nieuwsbrief bevat de belangrijkste nieuwsberichten van de website van de voorgaande maand. Alles wat in de nieuwsbrief staat, staat dus ook op de site. Op de site kunt u altijd alles terug vinden, de nieuwsbrief is alleen om de attentiewaarde van de site te verhogen. De digitale nieuwsbrief wordt via de griffiers bij alle raadsleden bezorgd.

Twitter

U10 heeft ook een twitter-account. Vanuit het procesteam worden incidenteel berichten getwitterd. Uiteraard is het procesteam volstrekt neutraal. Er wordt gewezen op gebeurtenissen of bijeenkomsten en soms wordt een tweet van een wethouder of een raadslid geretweet.

U10-beraden: regionale bijeenkomsten raadsleden

U10-beraden zijn openbare bijeenkomsten, gericht op raadsleden. Ze worden ongeveer vier keer per jaar georganiseerd; afwisselend neemt één van de griffiers het voortouw. Het zijn altijd woensdagavonden (dan zijn er nergens formele raadsvergaderingen in de regio Utrecht) waar raadsleden rond een bepaald thema met elkaar van gedachten wisselen. Soms is er een redelijk duidelijk verband met besluitvorming die daarna in de afzonderlijke raden plaats zal vinden (bijvoorbeeld de ruimtelijk economische koers: die is in meerdere U10-beraden aan de orde geweest voordat deze ter vaststelling in alle raden aan de orde kwam), maar soms is het thema meer informerend van aard (bijvoorbeeld in november 2017, de nieuwe omgevingswet) of wordt een onderwerp inhoudelijk uitgediept.

Bestuurstafeldagen: regionale bijeenkomsten wethouders

Bestuurstafels zijn bijeenkomsten van wethouders. Ze zijn niet openbaar. In 2017 zijn we alle bestuurstafelbijeenkomsten steeds op één dag op één plek gehouden. Dat heeft het voordeel dat wethouders van verschillende gemeenten elkaar ook tussen de vergaderingen door kunnen ontmoeten en er gelegenheid is voor ad-hoc bijeenkomsten. Bestuurstafels worden gecoördineerd vanuit het procesteam, de verschillende agendapunten worden op verschillende manieren ambtelijk

voorbereid: soms vanuit een project, soms vanuit een gereguleerd 'ambtelijk voorportaal'. De bestuurstafel wijst zelf haar trekker(s) aan.

Het is aan te bevelen om in de nieuwe collegeperiode de verdeling van het 'trekkerschap' vooraf te coördineren. Hiermee wordt nog meer bevorderd dat alle gemeenten een gelijkwaardige inbreng kunnen hebben. In 2017 werden alle stukken voor de tafels precies twee weken van tevoren verstuurd. Dat geeft binnen iedere gemeente de mogelijkheid om intern de bestuurstafels voor te bereiden en ook te letten om de verbanden tussen de verschillende tafels. De bestuurstafels worden in het najaar van 2018 hervat. Indeling, frequentie en organisatie zal sterk afhankelijk zijn van de nieuwe portefeuille verdelingen in de colleges.

Communicatie vanuit het netwerk naar buiten

Lobby

Ook extern wordt er gecommuniceerd. De belangrijkste gezamenlijke uitingsvorm zijn brieven die de gemeenten gezamenlijk sturen naar (meestal) de rijksoverheid en de provincie om gezamenlijke belangen te behartigen. Er zijn (bijvoorbeeld) brieven naar de provincie gestuurd over de provinciale plannen voor de kantorenmarkt en het openbaar vervoer en naar de rijksoverheid over volkshuisvesting en de energietransitie.

Bij de lobbyactiviteiten, zowel naar Den Haag als naar Brussel, neemt de gemeente Utrecht meestal het voortouw. De lobby-doelstellingen en -aanpak worden besproken aan bestuurstafels. Als grootste gemeente van de regio en één van de G4 heeft Utrecht meer mogelijkheden en heeft ook de regio de mogelijkheid haar invloed met kracht uit te oefenen.

Acquisitie/presentatie

Als de regio zich naar een breder publiek presenteert, doen we dat meestal niet onder de vlag U10 maar gebruiken we Utrecht Region. Dan is het – ook internationaal – duidelijker over welk gebied we het hebben en kunnen tegelijkertijd andere partijen en overheden zich achter het logo scharen. Utrecht Region gebruiken we bijvoorbeeld op de jaarlijkse gezamenlijk stand op de Provada en mogelijk ook voor toerisme en recreatie.

Betrokkenheid inwoners

De eigen gemeente is voor bewoners het meest directe en duidelijk aanspreekpunt. Daarom presenteert U10 zich als zodanig niet aan de inwoners. In hoeverre U10 onder de aandacht van de inwoners wordt gebracht beslist iedere gemeente zelf.

Contact

Uw eigen gemeentesecretaris en bestuursadviseurs zijn uitstekend op de hoogte en kennen de weg in het netwerk. De medewerkers van het procesteam U10 kunt u bereiken via de [contactpagina](#) van de website.

4. Energietransitie en Duurzaamheid

Duurzaamheid is facet-beleid

Duurzaamheid is een breed begrip. Daarom is bij aanvang van de bestuurstafel in 2014 afgesproken vooral samen te werken op het gebied van energietransitie en circulaire economie.

Kennisuitwisseling en het gezamenlijk stimuleren van inwoners en marktpartijen om tot een meer duurzame regio te komen staan daarbij voorop. De bestuurstafel telt zeventien deelnemers: de twaalf leden van U10 plus Lopik, Montfoort, Oudewater en Eemnes. Ook het waterschap HDSR neemt deel aan deze bestuurstafel.

Duurzaamheid is altijd een aspect van iets anders. Bijvoorbeeld het stimuleren van elektrisch rijden, het verduurzamen van sociale huurwoningen en een duurzamere bedrijfsvoering in zorginstellingen gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de collega's van respectievelijk Mobiliteit, Wonen en Sociaal Domein.

Waarschijnlijk de grootste opgave op duurzaamheidsgebied in de komende periode is de totstandkoming en uitvoering van de regionale energiestrategie. Duidelijk is dat er een regionale energiestrategie moet komen. Mogelijk is de huidige lichte samenwerkingsvorm van U10 niet toereikend om de grote opgave van regionale energietransitie tot een goed einde te brengen.

U-THUIS stimuleert verduurzaming eigen woning

U-Thuis is een regionaal uitvoeringsprogramma. De gemeenten hebben hiervoor gezamenlijk instrumenten ontwikkeld, zoals het [regionaal energie loket](#), dat sinds 1 januari 2018 bekend is onder de naam [Jouw Huis slimmer](#). De meerwaarde van gezamenlijk optrekken in dit programma is dat gemeenten een servicegericht loket neerzetten dat één gemeente alleen niet - althans niet tegen deze kosten - van de grond zou kunnen krijgen. Daarbij kunnen op regionale schaal regionaal werkende partners zoals de natuur en milieufederatie (NMU), de Economic Board Utrecht (EBU) en de omgevingsdienst (ODRU) makkelijker betrokken worden. Ook voor marktpartijen is de gemeentelijke samenwerking prettig: via deze kanalen kunnen zij hun producten makkelijker op een grotere schaal etaleren, terwijl er ook een plek is voor lokaal midden en klein bedrijf.

Naast het energieloket zijn het ondersteunen van plaatselijke energiecorporaties, het opleiden van energieambassadeurs, opzetten van collectieve inkoopacties en collectieve deelname aan activiteiten van derden, zoals de jaarlijkse duurzame huizenroute, activiteiten die in U-Thuis-kader worden opgezet en uitgevoerd. Iedere gemeente stelt ambtelijke capaciteit ter beschikking. Aan het basispakket doen alle gemeenten mee. Daarnaast is er een pluspakket ontwikkeld, waar afzonderlijke gemeenten kunnen intekenen op afzonderlijke maatregelen.

Alle nieuwbouw moet aardgasvrij

Op 10 oktober 2017 hebben de gemeenten gezamenlijk [een statement](#) gemaakt: alle nieuwbouw moet aardgasvrij zijn. Daarbij lopen er pilots in Woerden en Utrecht om bestaande wijken aardgasvrij te maken. Aan de bestuurstafel wordt hierover kennis uitgewisseld en waar mogelijk wordt samen opgetrokken. In 2050 moet de hele woonomgeving in Nederland aardgasvrij zijn. Dat is een stevige opgave en gemeenten zijn nog zoekende naar de juiste invulling van hun 'regierol'. Op 24 januari 2018 hebben de gemeenten en de woningcorporaties samen gesproken over verduurzaming van de huursector.

In Woerden en in Utrecht worden pilots uitgevoerd om een woonwijk van het aardgas af te halen. De kennis die daar wordt opgedaan wordt verzameld en gedeeld. Stedin heeft een voorstel gedaan over een inkeerregeling voor nieuwe gasaansluitingen.

Regionale energiestrategie in de maak

Nederland loopt internationaal bepaald niet voorop in de energietransitie. De [klimaatmonitor](#) en in [Staat van Utrecht](#) laten zien dat Utrecht binnen Nederland geen koploper is. Er is nog geen antwoord

gevonden op de vraag hoe lokale duurzame opwek van energie gepaard kan worden aan behoud van de landschappelijke kwaliteit van Utrecht.

Het Kabinet stuurt aan op een bestuursakkoord over regionale energiestrategieën. Provinciale Staten hebben in een motie gevraagd om regionale strategieën. Veel gemeenten hebben een klimaatroutekaart waarin een jaartal tussen 2030 en 2050 staat als datum waarop de gemeente klimaatneutraal wil zijn. Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke energie- en warmtebronnen, zoals de [kansenkaart voor warmtewinning](#) uit oppervlaktewater en afvalwater van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. De bestuurstafel Energietransitie en Duurzaamheid heeft februari 2018 aan de samenwerkende ambtenaren de opdracht gegeven om een verdiepende analyse uit te voeren in het gebied van de woningmarktregio (U16) naar de meerwaarde van samenwerking bij productie en distributie van energie en warmte. Daarover zullen concrete voorstellen worden geformuleerd, dit najaar 2018 aan de nieuwe bestuurstafel worden besproken. Duidelijk is dat er een regionale energiestrategie moet komen. Mogelijk is de huidige lichte samenwerkingsvorm van U10 niet toereikend om de grote opgave van regionale energietransitie tot een goed einde te brengen. Er is veel extra geld en menskracht nodig om de rol van gemeenten goed in te vullen.

U10 stimuleren circulaire economie: focus op bouw en demontage

Aan de bestuurstafel is gedeeld dat gemeenten op drie gebieden de circulaire economie kunnen stimuleren: door meer grondstof te winnen uit afval, de eigen inkoop en aanbesteding zoveel mogelijk circulair te doen en door marktpartijen te stimuleren de productieketens te sluiten. Ook is in kaart gebracht welke grondstofstromen in de regio Utrecht de meeste winst – in termen van verminderde CO2 uitstoot – oplevert. De bouwsector staat dan met kop en schouders bovenaan, dus daar is de focus op gericht.

Om marktpartijen stimuleren is het U10-netwerk aangesloten op het [netwerk betonketen](#) en bij [Cirkelstad](#). Ook zijn de activiteiten die U10 ondernemen op circulair gebied nauw afgestemd met de Economic Board Utrecht.

5. Mobiliteit

De vijf hoofdkeuzes van regionaal mobiliteitsbeleid

Op 1 januari 2016 hield Bestuur Regio Utrecht daadwerkelijk op te bestaan. De regionale verkeer- en vervoerstaken werden overgeheveld naar de provincie Utrecht. De U10-samenwerking op het gebied van Mobiliteit ging op dat moment formeel van start op basis van het [convenant U10](#) en het convenant [Mobiliteit in grootstedelijk Utrecht](#). Het convenant mobiliteit in grootstedelijk Utrecht is gericht op het borgen van de afspraken tussen de 9 voormalige BRU-gemeenten en de provincie. Diverse projectplannen en investeringen die in BRU tijd waren ontstaan moesten immers onder provinciaal regime worden afgerond. In 2019 zijn al deze projectplannen afgerond. De bestuurstafel Mobiliteit is blijven werken vanuit de vijf hoofdkeuzes die de negen gemeenten eind 2014 nog in BRU-verband hebben vastgelegd in de Mobiliteitsvisie grootstedelijk Utrecht.

Deze vijf hoofdkeuzes zijn:

1 Verantwoord accommoderen van de mobiliteitsgroei

De groei in de regio Utrecht leidt tot een grotere mobiliteitsopgave. We willen deze groei zo accommoderen dat het stedelijk gebied leefbaar en aantrekkelijk blijft.

2 Kiezen voor de meest-geschikte vervoerwijze per gebied

Voor sommige locaties en reizen is het openbaar vervoer geschikt, voor andere de auto. Soms is het beter om te lopen of te fietsen. Hierbij is het van belang dat het overstappen tussen vervoerwijzen vlot en soepel verloopt. Daarom versterken we knooppunten en bevorderen we ketenmobiliteit.

3 Kwaliteit voor de fietser

We willen een schaa sprong van het fietsnetwerk omdat fietsen een goedkope, ruimte-efficiënte en gezonde wijze van verplaatsen is.

4 Kwaliteit voor de OV-reiziger

Topprioriteiten daarbinnen zijn de verbetering van de betrouwbaarheid van het totale OV-systeem, vergroting van de capaciteit door een schaa sprong in het OV-systeem en het ontlasten van het Utrechtse stationsgebied.

5 Een geïntegreerde aanpak van leefbaarheid en bereikbaarheid bij de grote wegprojecten als Ring Utrecht, NRU en aanpak A27

Op veel plekken in de regio blijft de auto het belangrijkste vervoermiddel. Denk hierbij aan de werkgebieden met voldoende parkeergelegenheid of aan landelijke woongebieden. Veel autoritten gaan over een deel van de Ring Utrecht. Als de Ring Utrecht vast staat, kiezen automobilisten voor alternatieven door steden en dorpen, die negatieve effecten heeft voor de leefbaarheid van grootstedelijk Utrecht.

Subsidies voor mobiliteitsprojecten

Subsidies tot eind 2019

In 2016 heeft de bestuurstafel Mobiliteit een regionaal pakket mobiliteitsprojecten voorgesteld dat de provincie heeft vastgesteld. Ook zijn de subsidies voor lokaal maatwerk vastgesteld. De bestuurstafel heeft zich ingespannen om de afspraken vanuit BRU onder te brengen in de provinciale planningsmethodieken. De gedeputeerde schuift jaarlijks aan bij de bestuurstafel Mobiliteit om de regionale lijst met mobiliteitsprojecten in ontvangst te nemen, waarna Gedeputeerde Staten het subsidiebedrag vrijgeeft.

Subsidies vanaf 2020

In het provinciale mobiliteitsplan- en programma krijgen de wensen vanuit gemeenten een plek. Vanuit de U10-gemeenten is de wens geuit om in de toekomst subsidieregelingen op drie niveaus te handhaven: provinciaal/landelijk, regionaal en lokaal.

De bestuurstafel mobiliteit heeft aan de provincie gevraagd om bij keuzes over investeringen in infrastructuur de prioriteit te leggen bij fiets, OV en auto op regionale kernrelaties. Dit zijn verbindingen tussen de belangrijkste woonkernen en werkgebieden in de regio. Daarmee pleiten we in feite voor een voortzetting van de aanpak van het gezamenlijke VERDER-pakket.

Het vervolg op het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg geeft daarnaast nieuwe mogelijkheden. Daarover heeft de bestuurstafel in 2017 al contact gehad met Rijkswaterstaat en de provincie.

De bestuurstafel Mobiliteit heeft aangegeven dat gemeenten afhankelijk zijn van kleinschalige subsidiestromen (nu Lokaal Maatwerk) om rotondes, drempels en andere kleinschalige maatregelen uit te voeren, vooral op het gebied van verkeersveiligheid. Kleinere gemeenten hebben simpelweg nauwelijks middelen om dit soort zaken zelf aan te leggen en zullen naar de provincie kijken voor het (deels) financieren van dergelijke maatregelen. Buiten het voormalig BRU-gebied zijn deze geldstromen minder structureel vorm gegeven dan de oude Lokaal Maatwerk-subsidies en zijn ze specifiek gekoppeld aan doelstellingen Verkeersveiligheid. De bestuurstafel Mobiliteit heeft ervoor geijverd dat deze middelen ook na 2020 beschikbaar blijven.

U-Ned: gemeenten, provincie en Rijk werken samen aan mobiliteit

Er is een groot aantal Strategische beleidstrajecten, die voor de nieuwkomer in dit veld snel een spreekwoordelijk gevoel oproepen van bomen en een bos. Deze trajecten ontstaan omdat het Rijk en de provincie hun middelen in verschillende perioden via deze trajecten inzetten. Voor de bereikbaarheid van en binnen het U10-gebied op langere termijn zijn we als gemeenten afhankelijk van de inzet van deze middelen. Daarom gaan we als samenwerkende gemeenten in al die trajecten in gesprek met de provincie en het Rijk. Tegelijk proberen we de samenhang tussen oplossingen van bestaande knelpunten, ontwikkeling van knooppunten en een schaa sprong in het openbaar vervoer te borgen in het integrale programma U-Ned. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste trajecten kort geschetst en wordt zo goed mogelijk aangegeven welke besluiten er in de komende bestuursperiode (2018-2022) genomen zullen worden.

U-Ned acties in 2018

Gemeente Utrecht en provincie hebben met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) op het BO MIRT¹ van december 2017 afgesproken de Gebiedsverkenning Utrecht Oost voor te zetten in een gezamenlijk programma-aanpak. Hierbij wordt ingezet op het accommoderen van de ruimtelijk-economische groei én op het oplossen van (systeem)knelpunten. De programma-aanpak heeft in ieder geval betrekking hebben op de (bereikbaarheids-)opgaven in de gebieden:

---

¹ Bestuurlijk Overleg over het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport, vindt jaarlijks plaats tussen ministerie I&W en regio's en gaat over de rijksinvesteringen in de infrastructuur.

- Utrecht Science Park/USP – Rijnsweerd;
- Centrum Utrecht – OV-Terminal;
- Merwedekanaalzone – A12-zone/Europalaan.

In Utrecht-Oost werken zoveel mensen uit de hele regio en daarbuiten dat de bereikbaarheid van dit gebied door de hele regio van levensbelang is. Sommige oplossingen zullen in die omliggende gemeenten gevonden moeten worden. Daarom werken de U10-gemeenten nauw samen bij de opzet van het programma U-Ned. Rijk en regio starten daarnaast korte termijn acties en projecten gericht op het bereiken van lange termijn programmadoelen. Dit programmaplan is medio 2018 gereed inclusief een aantal uitgewerkte noodzakelijke korte termijn maatregelen, die onder meer gebaseerd zijn op het programma [Goed op Weg](#).

U-Ned integrale aanpak: programma knooppunten

Vanuit U-Ned gaan het Rijk en de regio verder aan de slag met een integrale aanpak van wonen, werken en mobiliteit in de regio Utrecht. Het is binnen die aanpak de bedoeling om benodigde schaa sprong in het openbaar vervoer te koppelen aan de intensivering van verstedelijking rond OV-knooppunten. Zo houden we de waardevolle landschappen rond Utrecht vrij van bebouwing, creëren we nieuwe stedelijke woon-werkmilieus en kwalitatief hoogwaardige economische en recreatieve ontmoetingsplekken. Tegelijkertijd zorgen we voldoende vervoersvraag op knooppunten om OV-verbindingen te optimaliseren (bijvoorbeeld door treinen vaker te laten rijden). Deze ambities zijn niet nieuw, maar in de praktijk ontbreekt een specifiek op deze knooppunten gerichte aanpak om adequaat op ontwikkelingen te sturen. De U10 en de provincie Utrecht gaan nu samen met relevante partners, bijvoorbeeld de vervoerssector, aan de slag om via allianties rond kansrijke knooppunten te komen tot intensieve knooppuntontwikkeling.

Schaalsprong OV: knooppunten verbinden met goed openbaar vervoer

De U10-gemeenten hebben de gewenste OV-ontwikkelingen voor de middellange termijn vastgelegd in het OV-Streefbeeld 2020. Dit is de basis voor de halfjaarlijkse gezamenlijk inbreng bij de vervoerplannen van Qbuzz.

In 2017 is de provincie gestart met het traject van schaa sprong OV. Het traject kent een korte en een middellange termijn. Voor de korte termijn wil de provincie het OV-beleid van de voormalig BRU integreren binnen het mobiliteitsbeleid van de Provincie. Dit moet leiden tot één bijbehorend geïntegreerd uitvoeringsoverzicht van OV-maatregelen tot 2020, vooral gericht op de gesignaleerde knelpunten uitvoeringsprogramma.

Voor de middellange termijn (2020-2030) wordt er gewerkt aan een OV-ontwikkelingsperspectief, dat een raamwerk vormt voor beleidskeuzes en projecten voor infrastructuur en exploitatie (inclusief materieelinvesteringen) van het OV, in het bijzonder in de voorbereiding van de kaderstelling voor concessieverlening in 2023.

De komende maanden worden oplossingsrichtingen per corridor verder uitgewerkt naar concrete maatregelen. Begin 2018 wordt de relatie met het Toekomstbeeld OV verder opgepakt, zodat de integraliteit tussen ROV en spoor geborgd is. Er wordt gekoerst op afronding voor de zomer van 2018.

Ontwikkelagenda ruimte en mobiliteit

Provincie, gemeenten en Rijkswaterstaat werken aan een 'Ontwikkelagenda ruimte en mobiliteit' om de opgaven in beeld te brengen die de groei van de mobiliteit in heel Midden Nederland met zich mee gaat brengen. De samenwerkende overheden zullen eind 2018 bepalen in hoeverre deze opgaven vertaald kunnen worden in een provinciaal investeringsprogramma voor grote mobiliteitsprojecten. Ook zullen de Utrechtse overheden gezamenlijk lobbyen bij het Rijk voor extra investeringen om de grote mobiliteitsopgaven aan te pakken.

Vanuit gemeenten zijn diverse potentiële opgaven benoemd die in dit traject nader onderzocht gaan worden, veelal gelegen op het snijvlak van Hoofdwegennet (A-nummers) en Onderliggend wegennet (provinciale en gemeentelijke wegen). Rondom de aansluitingen zijn er kruisende verkeerstromen (auto, fiets én OV) die elkaar in de weg zitten en lijkt verdere groei nauwelijks mogelijk.

Gemeenten werken samen aan fietsvisie en smart mobility

Fietsvisie 2.0

De U10-gemeenten hebben gewerkt aan een update van de regionale fietsvisie uit 2013 die is opgesteld in U9- verband. De update gaat in op trends en ontwikkelingen die effect hebben op het gedrag van fietsers, zoals de toename in populariteit van de elektrische fiets en de kansen die smart mobility biedt. Daarnaast is er een ambitieuze lijst met fietsprojecten opgesteld, te realiseren na 2019. De update van de fietsvisie zou een vervolg kunnen krijgen door in samenwerking met belangrijke stakeholders te werken aan een investeringsagenda, door onder andere een prioritering te maken van de geïnventariseerde projecten en een inventarisatie van de financieringsbronnen.

Smart Mobility

De klassieke manier waarop wij naar ons mobiliteitssysteem kijken en waarin wij acteren, is niet meer toereikend voor de complexe bereikbaarheidsopgaven. Smart mobility is een belangrijk instrument om deze complexe opgaven aan te pakken. Coöperatieve systemen, de zelfrijdende auto, MaaS (Mobility as a Service) zijn ontwikkelingen vanuit de markt die vergaande impact zullen hebben op de rolverdeling tussen markt en overheid. Deze ontwikkelingen op Smart Mobility zijn zo complex dat geen enkele partij hierin alleen kan optrekken. Een intensief samenspel van overheid, kennisinstellingen en (vele) marktpartijen is hier nodig, waarbij nieuwe (vormen van) coalities aangegaan zullen worden.

Het oogsten van de maatschappelijke belofte vraagt om het oplijnen van belang, samen ontwikkelen, investeren en waar nodig ruimte maken en regelgeving aanpassen. In de U10-gemeenten Utrecht en Houten is al expertise aanwezig. De komende periode zal een inventarisatie worden gedaan naar regionale initiatieven op het gebied van smart mobility. Ook zal de discussie worden gevoerd over de rol van de U10 in relatie tot andere overheden, kennisinstellingen en marktpartijen.

6. Sociaal Domein

Inclusie kernbegrip aan bestuursafel Sociaal Domein

Binnen het sociaal domein bestaan meerdere regionale samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld de sociale diensten en het bestuurlijk platform zorg voor jeugd. Vanaf 2014 bestaat in U10-verband de bestuursafel Sociaal Domein, die zich vooral richtte op verkenning, reflectie en inspiratie waaraan vanwege de decentralisaties die toen liepen grote behoefte was. In 2017 is er, samen met diverse experts en sleutelfiguren van regionale samenwerkingsverbanden, gekeken naar de meerwaarde van de bestuursafel. Uit die gesprekken bleek dat U10-samenwerking meerwaarde kan toevoegen door de cross-overs nog meer te integreren in andere bestuursafels. Inclusie is daarbij een kernbegrip. De koers ‘- Ontmoetingsplaats gezond stedelijk leven’ - biedt daarvoor een goede kapstok. Samen met [kennisplatform Utrecht Sociaal \(kUS\)](#) wordt gewerkt aan de kennis- en leeromgeving voor de 16 gemeenten in en rondom het U10-netwerk.

Leren, inspireren en reflecteren in het sociaal domein

Van elkaar leren en elkaar blijven inspireren doen we op diverse thema’s zoals:

Welzijn op Recept

Rond de zomer van 2018 komt er een concreet (wetenschappelijk) onderzoeksvorstel voor onderbouwing van het effect van Welzijn op Recept en vergelijkbare initiatieven. Dit wordt getrokken door enkele gemeenten, zorgverzekeraar Zilveren kruis en kUS en is een verdieping van de startnotitie ‘Samenwerking zorg en welzijn’.

City deal Health Hub

Mei 2016 hebben alle U10-gemeenten de [citydeal Health Hub](#) ondertekend. Dit is onderdeel van de Agenda Stad die in het nieuwe regeerakkoord wordt voortgezet. De partijen committeren zich de innovatie en samenwerking rondom gezondheid en zorg in de regio verder te helpen. Bijdragen aan de gezondheid en het geluk van de Utrechter is daarvan het uiteindelijke doel. Preventie (positieve gezondheid) is daarbij het uitgangspunt. Daartoe versterken we samen de arbeidsmarkt, het gebruik van digitale middelen en de positionering van de regio.

Hiermee hebben de U10-gemeenten een samenwerkingsverband met externe partners waarmee ze onderdelen van de ruimtelijk economische koers kunnen uitvoeren en ze tot praktische oplossingen voor lokale opgaven kunnen komen. In de Health Hub zijn het kennisplatform Utrecht Sociaal en Economic Board Utrecht actief.

Sport en bewegen

Mede naar aanleiding van [het onderzoek](#) naar de rol van maatschappelijk verantwoorde sportverenigingen in onze regio, is U10 Sport begin dit jaar afgereisd naar [een van de meest maatschappelijk betrokken sportverenigingen in Nederland](#): het Laakkwartier. Ook vond er een bestuurlijke ontmoeting plaats met FC Utrecht maatschappelijk, het Mulier Instituut en tijdens het EK Vrouwenvoetbal. Naast op bestuurlijk niveau twee keer per jaar thematisch bij elkaar te blijven komen, wil U10 Sport toewerken naar een regionale agenda over sport en bewegen; vooral als middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken. Mede op basis van diverse landelijke ontwikkelingen zoals het nieuwe regeerakkoord en de [sociaal-economische waarde van sport](#) die kansen bieden voor sport en bewegen in regionale samenwerking.

Onderwerpen op de regionale sportagenda kunnen zijn:

1. Onze (beknopte) regionale visie op sport en bewegen, vooral als middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken.
2. Samenhang die wij zien tussen sport en bewegen en andere domeinen zoals sociaal domein (gehandicaptenzorg), onderwijs, mobiliteit, openbare ruimte, samenleving, recreatie en de koers Ontmoetingsplaats voor gezond stedelijk leven.
3. Samen in beeld brengen: Wat er in de U10-gemeenten nu al aanwezig is aan sport en bewegen; bijvoorbeeld aan accommodaties, sportbonden en/ of ongeorganiseerd sporten? Wat zijn sterkten en zwakten van onze sportregio? Wat is er aan grensoverschrijdende sport/beweegactiviteiten, ruimtelijke aspecten en cijfers over fysieke gesteldheid doelgroepen? Het Mulier Instituut hiervoor een onderzoeksvorstel laten opstellen?
4. Met elkaar evenementen voor zowel topsport als breedtesport inventariseren, voor 2018 en aankomende jaren (evenementen kalender). Vervolgens nagaan waar wel/ niet samen op te trekken en elkaar te kunnen versterken.

Omzien naar Elkaar (bewonersregie)

Enkele gemeenten verkennen samen met [Stichting Omzien](#) wat concreet nodig is om bewonersregie te versterken in steden, dorpen en wijken in de provincie Utrecht. Wat is de meerwaarde om op dit onderwerp in U10-verband samen te werken.

Regionale aanpak Asiel en Integratie

Toen de toeloop van vluchtelingen naar Nederland in 2015 een piek bereikte, stonden veel gemeenten voor een urgente opgave om te zorgen voor crisis- en noodopvang en vervolghuisvesting. Tijdens de gezamenlijke U10-collegebijeenkomst op 29 september 2015 is daarom besloten om deze acties meer regionaal af te stemmen, in samenhang met het integratiebeleid. Daartoe is een bestuurlijke Kerngroep Asiel en Integratie gevormd die de behoeften van de gemeenten in kaart heeft gebracht en alvast de meest urgente acties in gang gezet. Hiertoe hebben 16 gemeenten in de regio een breed ambtelijk netwerk opgezet: de U10-gemeenten en De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater.

Na consultatie van alle gemeenteraden is op 18 januari 2017 een [bestuursovereenkomst](#) afgesloten. Hiermee hebben de 16 deelnemende gemeenten zich uitgesproken voor een gezamenlijke regionale aanpak.

Op basis hiervan hebben de gecombineerde bestuurstafels wonen en sociaal domein op 10 mei 2017 het '[Plan van aanpak huisvesting en integratie vluchtelingen regio Utrecht](#)' vastgesteld. Hierin zijn per beleidsthema nieuwe acties benoemd die daarna van start zijn gegaan. Deze acties worden uitgevoerd door de samenwerkende gemeenten. De activiteiten voor dit onderwerp worden bestuurlijk afgestemd met de U16-gemeenten via de bestuurstafels wonen en sociaal domein.

Prioriteit ligt nu bij integratie

Nu asielinstroom zich nu op een lager niveau heeft gestabiliseerd, is de urgentie verschoven van huisvesting naar integratie. Uit onderzoeken blijkt dat de groepen vluchtelingen die in de jaren '90 naar Nederland kwamen er moeilijk in geslaagd zijn om te integreren en betaald werk te vinden. Dat willen we nu met de huidige groep statushouders voorkomen. Juist de eerste jaren zijn bepalend voor het welslagen van integratie. De ervaring leert dat parallelle trajecten van Nederlandse taal leren en werken de beste mogelijkheden bieden voor geslaagde integratie. Het nieuwe kabinet wil de regie op inburgering bij de gemeenten neerleggen, waardoor de gemeente juist deze geïntegreerde trajecten van taal en werk goed kunnen organiseren en inzetten. Voor de regio moet de prioriteit daarom de komende jaren liggen bij intensieve samenwerking, regie op inburgering (waaronder het leren van de Nederlandse taal) en het realiseren van betaald werk voor statushouders. Hiertoe is met de bestuurstafels Sociaal Domein en Wonen een [update van het plan van aanpak](#) opgesteld met daarin concrete resultaten en acties in 2018.

Diverse onderwerpen sociaal Domein

Samenwerking gemeenten en zorgverzekeraars

Aan de bestuurstafel Sociaal Domein praten we met onder andere de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en zorgverzekeraar Zilveren Kruis over de meerwaarde van samenwerking: wat streven we gezamenlijk na? Gezonde participerende inwoners/verzekerden en betaalbare en toegankelijke ondersteuning en zorg waarbij inwoners geen last ervaren van schotten tussen wettelijke en financiële kaders. Dat doen we door:

- elkaar beter te leren kennen en elkaars motieven beter te snappen
- inhoudelijk te verkennen waar en op welk niveau kan worden opgeschaald in de regio
- als één van de tien pilotregio's in Nederland gebruik te maken [van het VNG-regionaal ondersteuningsprogramma](#) op het thema: *verbinding medisch domein en sociaal domein*.
- met elkaar alert te blijven op kansen en belemmeringen in de huidige wet- en regelgeving. Wetten en regels kunnen immers worden aangepast.
- ons meer bewust te zijn van het governance-probleem dat ten grondslag ligt aan de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Zoals ook in [de AEF-samenwerkingskaarten](#) al naar voren kwam, vindt er tussen zorgverzekeraars en gemeenten niet tot nauwelijks afstemming plaats op beleid en inkoop. Daarbij komt dat met de decentralisaties in 2015 de positie van gemeenten in het zorgdomein (nulde-, eerste en tweede lijn) significant is veranderd. Beslissingen van zorgverzekeraars of zorgaanbieders kunnen van grote invloed zijn op het leven van onze inwoners en direct of indirect op het beleid en de uitvoering van gemeenten. Gemeenten hebben last van de focus op 'symptoombestrijding' in de uitvoering. In de dagelijkse praktijk is er niet tot nauwelijks aandacht voor governance. Het is daarom ook nodig dat we als gemeenten en zorgverzekeraars nieuwe bestuurlijk afspraken maken. Dit vraagt van beide partijen constructief gedrag. Bij het thema 'verbinding medisch domein en sociaal domein' gaan we in het [VNG-regionaal ondersteuningsprogramma](#) deze uitdaging aan.

Opvang en beschermd wonen

De wethouders aan de bestuurstafels Sociaal Domein en Wonen werken samen met bestuurlijke organen die wel besluitvormend zijn zoals het regionaal bestuurlijk overleg Opvang en GGZ woningmarktregio U16 (voor zaken tussen gemeenten en hun partners) en het regionaal bestuurlijk WMO overleg (voor zaken tussen gemeenten onderling). Dit betekent het volgende:

- Op 26 januari 2018 hebben de 'U16'-wethouders Welzijn en zorg (informeel) samen met de ketenpartners de 'Regionale koers maatschappelijk opvang en beschermd wonen U16' ondertekend.
- Op 15 maart 2017 is aan de bestuurstafel het [regioconvenant uitstroom](#) is ondertekend.
- Op de bestuurstafel wordt de ontwikkelingen op het gebied van de [regionale koers opvang en beschermd wonen](#) besproken voor een breed bestuurlijke betrokkenheid en draagvlak. Voor de zomer 2018 worden de volgende stappen gezet:
- Onderzoek naar de toekomstige behoefte aan huisvesting en begeleiding per gemeente.
- Vaststelling van de pilots per Wmo-regio inclusief afspraken over planning, monitoring en uitwisseling.
- Onderzoek naar een leerprogramma voor gemeenten, woningcorporaties en instellingen met betrekking tot de toekomstige samenwerking.
- Landelijke lobby voor een goed tijdpad voor de invoering van het objectieve verdeelmodel en voldoende toekomstig budget voor de woningmarktregio U16.
- Uitwerking van een communicatieplan, in samenwerking tussen gemeenten, instellingen en woningcorporaties.

- Het volledige overdrachtsdocument voor de regionale koers opvang en beschermd wonen is op 6 maart 2018 besproken in het regionaal bestuurlijk overleg Wmo en daarna toegestuurd aan de leden van de bestuurstafel Sociaal Domein en Wonen.

Doelgroepenvervoer

In 2017 is de stuurgroep Doelgroepenvervoer gestart. Dit om de voortgang van de regionale verkenning naar Doelgroepenvervoer te bespreken en borgen. In de verkenning wordt een aantal mogelijke vervoersscenario's uitgewerkt en wordt er advies uitgebracht over welk scenario de voorkeur heeft met het daarbij behorende proces tot 2020, wanneer de Regiotaxi opnieuw aanbesteed moet zijn. Na bekrachtiging van het advies door de stuurgroep zal het advies worden voorgelegd aan de individuele gemeenten en de provincie. Zij kunnen op basis daarvan aan geven of ze instemmen met de voorgestelde route of dat ze een alternatief pad kiezen. In de stuurgroep nemen deel de bestuurlijke trekkers van de regio's Zuidoost, Lekstroom, West, Utrecht (stad) en gedeputeerde van de provincie Utrecht. Aan zowel de bestuurstafel Sociaal Domein als Mobiliteit vindt terugkoppeling plaats over de voortgang van de stuurgroep en wordt mede naar aanleiding van Doelgroepenvervoer de cross-over Sociaal Domein en Mobiliteit verder verkend. Na afronding van fase 1 van de verkenning (eind feb 2018), zal de stuurgroep doelgroepenvervoer bekijken hoe de bestuurstafel Mobiliteit en Sociaal Domein het beste te betrekken is bij de ontwikkelingen in de stuurgroep (bijvoorbeeld als dat mogelijk is in de vorm van een 'linking-pin'(wethouder) die zowel participeert aan de Bestuurstafel Sociaal Domein en Mobiliteit) en of gezien de opgave de huidige samenstelling van de stuurgroep doelgroepenvervoer optimaal is.

Toegang tot de arbeidsmarkt en werkgelegenheid

De bestuurstafel Sociaal Domein heeft in 2017 ervaren wat de [Bijzondere Taartenfabriek](#) is: een innovatieve dagbesteding met als doel om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt te laten participeren. Voor verdere verkenning van dit thema biedt de koers en uitvoeringsagenda 'Ontmoetingsplek gezond stedelijk leven' voor zowel de bestuurstafel Sociaal Domein als Economie aanknopingspunten. Een van de middellange termijn doelen uit de uitvoeringsagenda is 'aansluiting van onderwijs en de arbeidsmarkt', door bevorderen onderwijs op/nabij werkplek/economisch cluster (actie). Met als resultaat verruimde toegang tot de arbeidsmarkt vanuit VMBO, MBO en onderkant arbeidsmarkt. Aansluiting van hoger onderwijs en de arbeidsmarkt loopt via de EBU. Ook biedt de citydeal Health Hub (onderwijs-arbeidsmarkt (talent) aanknopingspunten voor verdere regionale verkenning op dit thema.

U10-Buurtmonitoren U10-Sociale Kracht Monitor

In het U10-netwerk wordt verkend hoe bestaande onderzoeksuitkomsten te duiden en hiermee gemeentelijk beleid (op data-gedreven) door te ontwikkelen. Dit betekent met betrekking tot de [Sociale Kracht Monitor \(SKM\) in de U10](#) dat:

- In 2017 de SKM wordt uitgebreid van negen naar tien gemeenten en als dit bestuurlijk gewenst/nodig is, naar meer gemeenten.
- In 2017 een tweede meting is van de SKM. Tevens de monitor wordt onderhouden, beheerd en de SKM wordt geïntegreerd in de [U10-Buurtmonitor](#). Tevens breder wordt verkend wat de mogelijkheden zijn voor bundeling van verschillende regionale onderzoeken en monitors.
- De uitkomsten uit de SKM waar nodig worden gebruikt voor meer inzicht in de (sociale) kracht van inwoners uit regio Utrecht en hoe deze in wijken of buurten benut, ingezet en gestimuleerd kan/kunnen worden.
- De Bestuurstafel Sociaal Domein en het [kennisplatform Utrecht Sociaal \(KUS\)](#) elkaar frequent op de hoogte houden van ontwikkelingen en alert blijven op mogelijkheden voor samenwerking bij thema's die zowel door de Bestuurstafel als KUS worden gesignaleerd.

7. Wonen

Bestuursafel woningmarktregio Utrecht met 16

Het onderdeel Wonen wordt al geruime tijd besproken met zestien gemeenten. Directe aanleiding zijn de regionaal eenduidige regels over [woonruimteverdeling](#)).

De woningmarktregio heeft een officiële status gekregen op **30 augustus 2016** door het [besluit van de minister](#). Hiermee is bepaald dat de woningcorporaties alleen mogen investeren in de regio Utrecht. Noodzakelijk voor het besluit van de minister was een [gezamenlijke aanvraag](#) van de zestien gemeenten.

Streven: 3% groei sociale woningvoorraad

Samen met de woningcorporaties in de regio (via RWU, Regionaal platform Woningcorporaties Utrecht) is de ontwikkeling van de sociale woningvoorraad besproken. Uit (Met een) onderzoek uit/van 24 mei 2016 ([rapport sociale woningbehoefte](#)) is geconcludeerd dat er een tekort in de regio is aan betaalbare sociale huurwoningen. Als reactie op deze conclusie hebben gemeenten en woningcorporaties de inspanning overgenomen tot een toename van de sociale woningvoorraad van minimaal 3%. Deze inspanning moet tot uiting komen in de prestatieafspraken per gemeente. Uiteindelijk zal dit resulteren in een toename van de sociale huurvoorraad, dit in tegenstelling tot de trend van de afgelopen jaren.

Regionale definitie sociale huurwoning

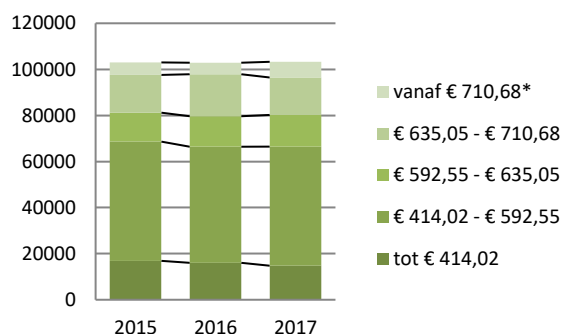
Eén van de laatste discussies over de afstemming van het regionale woonbeleid is de betekenis van een sociale huurwoning. Het gaat hier om de betekenis of definitie die verder gaat dan een sociale huurprijsgrens. Bijvoorbeeld door ook aspecten op te nemen over de huisvesting van doelgroepen. Deze definitie is van belang bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties. Doel van een eenduidige definitie is een gelijk speelveld tussen woningcorporaties en projectontwikkelaars. Om dit doel te bereiken is in meerdere gemeenten en in regionaal overleg met het RWU, afgesproken om in 2018 een eenduidige definitie te formuleren.

Aanbod locaties nieuwbouw

Voor een toename van de sociale voorraad zijn locaties nodig voor nieuwbouw. Financiële ruimte en plannen zijn er genoeg bij de woningcorporaties in de regio Utrecht. In 2017 heeft de RWU deze plannen geïnventariseerd als gevolg van de 3% groei-ambitie.

De schaarste aan locaties is één van de grootste problemen op de regionale woningmarkt. Samen met de provincie Utrecht is een onderzoek gestart naar geschikte locaties. De eerste fase van dit onderzoek loopt door tot juni 2018. Een volgende fase is afhankelijk van de resultaten en regionale afspraken om een regionale woningstrategie te ontwikkelen. Meer hierover bij [onderdeel Ruimte, de locatieverkenning binnenstedelijke woningbouw](#).

Huurwoningen woningcorporaties Regio
1 januari 2015 - 2017, naar huurprijs

Kwalitatief Woningbehoefte-onderzoek

Het locatieonderzoek belicht vooral de kwantitatieve vraag naar en aanbod van woningen, het rapport naar de regionale behoefte uit 2016 beperkte zicht tot de vraag naar sociale huurwoningen. Voor het opstellen van een gemeentelijke woonvisie is meer inzicht in de eigen woningmarkt nodig. Een kwalitatief onderzoek is hiervoor essentieel. Om ervoor te zorgen dat iedere gemeente over deze informatie beschikt, regionale afstemming eenvoudiger wordt en om kosten te verminderen, is de haalbaarheid verkend voor een regionale aanpak van een woningbehoefteonderzoek. Hiermee is een eerste aanzet en richting gegeven voor een verdere uitwerking, zodat voor de zomer van 2018 een besluit kan worden genomen. Deze verdere uitwerking is in samenwerking met de provincie Utrecht en het RWU.

Verbinden lokale prestatieafspraken en regionale woonvisie

Iedere gemeente maakt zelf prestatieafspraken met woningcorporaties en huurders en hiervoor is een woonvisie (of ander document met het gemeentelijk woonbeleid) noodzakelijk. Voor de verbinding in de woningmarktregio is afstemming van deze woonvisies vereist. Daarnaast kan een woonvisie ook onderwerpen bespreken die verder gaan dan sociale huurwoningen, zoals de kans van starters op de koopmarkt of de behoefte aan woonruimte met een [middenhuur](#). Een woonvisie wordt niet ieder jaar opgesteld. Voor de jaarlijkse cyclus met de prestatieafspraken is het echter wel nodig om ieder jaar het gemeentelijk woonbeleid vast te stellen, dit kan ook met een 'update' van de woonvisie of een apart beleidsdocument. Een overzicht van de woonvisies in de regio vindt u [hier](#).

In de koers 'Ontmoetingsplaats gezond stedelijk leven' is voorgesteld om een regionale woonvisie te maken. Elementen voor deze woonvisies zijn al eerder genoemd, (zoals) de 3% groei-ambitie van de sociale huurvoorraad, het [locatieonderzoek](#) en het [woningbehoefteonderzoek](#). De 'regionale woonvisie' vervangt niet de gemeentelijke woonvisie. Een regionale woonvisie gaat meer om regionale afspraken over de richting van een gemeentelijke visie.

Middenhuur

De gemeenten in de regio Utrecht hebben gezamenlijk (met uitzondering van de gemeente Utrecht), een [aanvraag ingediend](#) bij de minister voor een experiment op middenhuur. Met dit experiment kan een gemeente kwaliteitseisen stellen aan de nieuwbouw van woonruimte met een huur vanaf de sociale huurgrens tot € 1.000. Hiermee wordt het probleem aangepakt dat er in dit prijssegment nu geen of alleen kleine woningen worden toegevoegd met een hoge huurprijs per vierkante meter. Aanbod voor meerpersoonshuishoudens is er niet, het gat met een sociale huurwoning (in prijs-kwaliteitverhouding) blijft bestaan waardoor huishoudens met een middeninkomen niet doorstromen. De minister heeft, op de datum van publicatie van dit document, nog geen besluit genomen over de aanvraag.

Afgezien van het experiment heeft een gemeente een aantal beperkte mogelijkheden om invloed uit te oefenen op middenhuur. Bijvoorbeeld door private afspraken over middenhuur met projectontwikkelaars te maken. Het resultaat van deze afspraken is onderwerp van gesprek op de bestuurstafels.

Duurzame woningvoorraad

Gemeenten werken samen aan een regionale energievisie en ook de corporaties zijn bezig met een gezamenlijke visie op de verduurzaming van de sociale woningvoorraad in de regio (woningmarktregio U16). Op 24 januari 2018 zijn de bestuurders van gemeenten en woningcorporaties in gesprek gegaan om de ambitie te delen en verdere afstemming te zoeken in aanpak en werkwijze richting een aardgasvrije woonomgeving. Vervolg op deze [bijeenkomst](#) pakken gemeenten en woningcorporaties, samen op.

Regionale huisvestingsverordeningen opnieuw vaststellen in 2019

De regio Utrecht heeft vanaf 1997 eenduidige regels voor woonruimteverdeling. Dit zorgde voor een goede basis voor samenwerking tussen 16 gemeenten, toen op basis van de huisvestingwet 2014 iedere gemeente nieuwe regels moest vaststellen. Op initiatief van de U10 heeft er een [Schaarste onderzoek](#) plaatsgevonden. Op basis van dit onderzoek en na onderlinge afstemming, zijn eenduidige regels opgesteld met ruimte voor het lokale woonbeleid. Als resultaat zijn 16 eenduidige huisvestingsverordeningen vastgesteld per 1 juli 2015. Na 1 juli 2015 zijn deze verordeningen slechts licht aangepast, met regionale afstemming. Verdere informatie over de huisvestingsverordening en de aanpassingen vindt u in [Format huisvestingsverordening](#) en de [Evaluatie](#) van januari 2017.

Kerncijfers regio Utrecht

Jaar	2014	2015	2016	2017
Ingeschreven Woningzoekenden	225.072	232.125	239.147	248.180
Actief Op Zoek Naar Een Woning	33.345	33.913	32.720	34.813
Verhuringen via WoningNet	6.219	6.050	5.484	5.388
Gemiddeld Aantal Reacties	71	95	102	116
Gemiddelde inschrijftijd bij verhuring	7,0	7,6	8,0	8,1

Bron: WoningNet

De wet bepaalt dat een huisvestingsverordening maximaal vier jaar geldig is. Dit betekent dat iedere gemeente, vanaf 1 juli 2019, een nieuwe huisvestingsverordening moet vaststellen (bij voortzetting van de huidige systematiek). De wet stelt als voorwaarde voor een nieuwe verordening dat er nog steeds schaarste moet zijn aan huurwoningen. Gemeenten moeten zich dan wel verantwoorden over de schaarste in de afgelopen vier jaar.

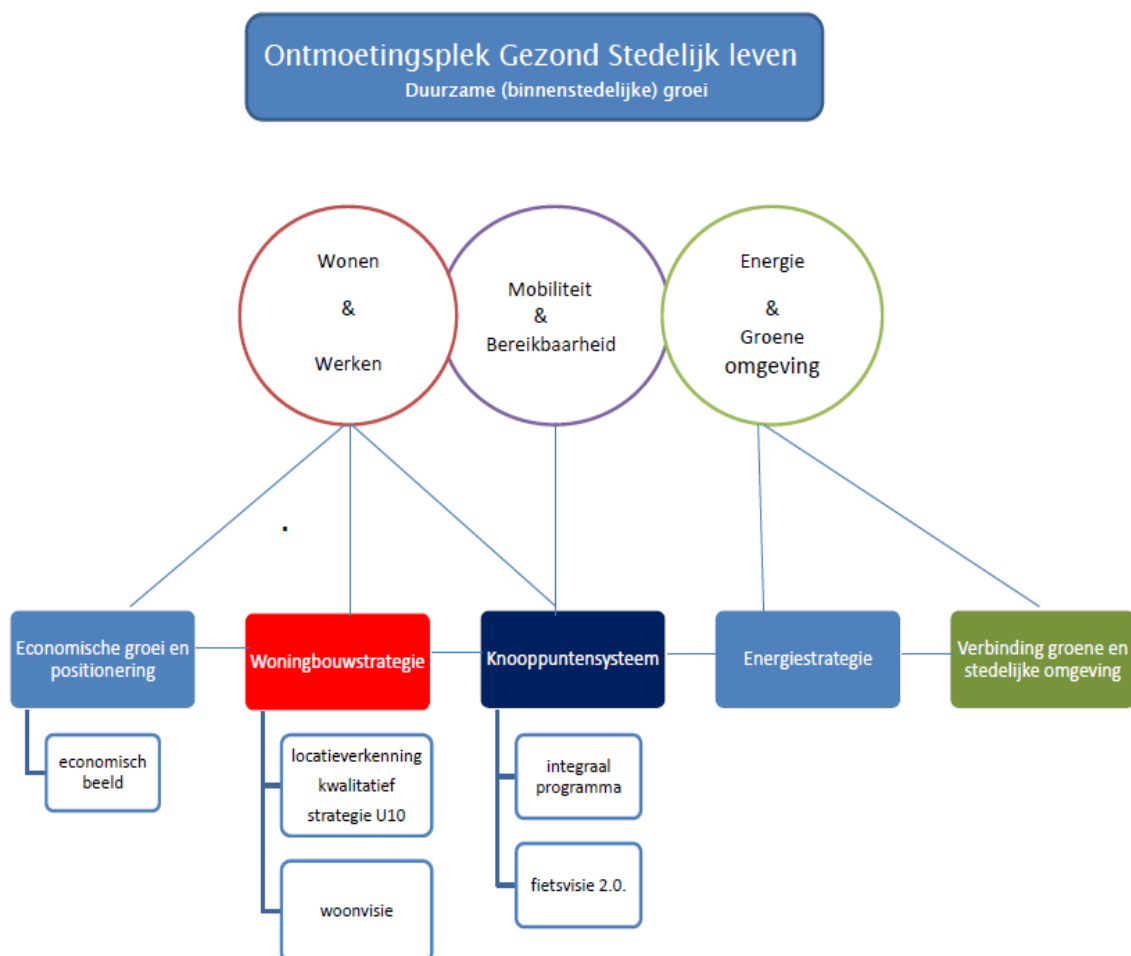
Voor het traject naar een nieuwe huisvestingsverordening moet de discussie over de woonruimteverdeling in 2018 worden gevoerd. De eerste helft van 2019 is dan voor de eventuele besluitvorming. Als de huidige systematiek wordt voortgezet, stellen de gemeenten samen één huisvestingsverordening op die in elke gemeenteraad afzonderlijk wordt vastgesteld.

8. Ruimte

Regionale samenwerking ruimtelijk ontwikkeling cruciaal

De regio Utrecht kent van oudsher een grote en groeiende ruimtebehoefte voor wonen, werken en mobiliteit. Ook in de toekomst is er een grote verstedelijkingsopgave. Gemeenten in de regio werken samen de groei te accommoderen en ook de leefbaarheid en het landschap aantrekkelijk en vitaal te houden. Vanuit de bestuurstafel Ruimte is in de afgelopen periode vooral gewerkt aan de koers 'Ontmoetingsplaats gezond stedelijk leven' en de uitvoeringsagenda, samen met de bestuurstafel Economie. Deze koers geeft aan 'wie we als regio willen zijn' in 2040 en U10 brengt de ruimtelijke randvoorwaarden in beeld voor een economische groei en duurzame verstedelijking.

Voor de realisatie van deze regionale ambitie en de bijbehorende opgaven binnen het ruimtelijk domein wordt steeds verbinding gelegd met diverse beleidsterreinen. Integraliteit en samenhang zijn immers cruciaal. Hieronder is een schematisch overzicht opgenomen.

Aan de realisatie van de ambities uit de koers 'Ontmoetingsplaats gezond stedelijk leven' wordt gewerkt via drie lijnen:

- Uitvoering van acties uit de uitvoeringsagenda (projecten)
- Verbinden van deze koers van de U10 met strategische trajecten van partners (beleid en programma)
- Verkenning van regionale samenwerking op beleidsterreinen die invulling geven aan deze koers (divers).

Op alle onderdelen wordt nauw samengewerkt met de provincie en andere partners.

Locatieverkenning binnenstedelijke woningbouw tot voorjaar 2018

Om inzicht te krijgen in hoeverre de woningbehoefte tot 2040 op binnenstedelijke locaties in de regio kan worden gerealiseerd is een locatieverkenning opgestart door de woningmarktregio U16 (plus Zederik en Leerdam) en de Provincie Utrecht. De aanleiding is dat er in de regio Utrecht een grote woningbehoefte is tot 2040. Zowel de woningmarktregio U16 als de provincie Utrecht kiest ervoor nieuwe woonfunctie zoveel mogelijk binnenstedelijk op te vangen. Zo houden we de waardevolle landschappen rond Utrecht vrij van bebouwing, creëren we nieuwe stedelijke woonmilieus en sluiten we met nieuwe ruimtelijke ontwikkeling zoveel mogelijk aan bij bestaande infrastructuur en voorzieningen. Dit onderzoek kent een doorlooptijd tot juni 2018 en is een eerste stap om als U10 tot een gezamenlijke woningbouwstrategie te komen.

Wat doen we met de A12-zone?

Rijk, Provincie, BRU en de gemeenten Utrecht, Houten en Nieuwegein hebben gezamenlijk het Ontwikkelingsperspectief (2009) en het Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal (2011) opgesteld. Dit schetst een ontwikkeling van een monofunctionele, extensief gebruikte stedelijke rafelrand tot een multifunctioneel dynamisch woonwerkgebied in 2040. In het besef dat de benodigde, grote investeringen in de bereikbaarheid niet plaats zouden vinden op korte termijn (in de planstudie Ring tot 2022 zijn deze niet meegenomen), is er in 2011 over gegaan tot 'actief rentmeesterschap' tot 2025: het gebied blijft in beeld als dé locatie om de toekomstige verstedelijking in de regio op te vangen, maar er zullen geen investeringen plaats vinden. Dit heeft geresulteerd in het 'Handelingsperspectief' (2013).

Met de toenemende druk op de woningmarkt en economische groei komt de A12-zone weer nadrukkelijker in beeld als ontwikkelingslocatie. Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen gaande met effecten op de ontwikkelingspotenties van het gebied. In de stuurgroep A12 is besloten om de ambitie van het Verstedelijkingsperspectief niet ter discussie te stellen, maar deze tegen het licht te houden en te plaatsen in de dynamiek van de actuele ontwikkelingen in het gebied en in beeld te brengen wat nodig is om de ambitie te realiseren (mobiliteit, bereikbaarheid, milieu, etc.). Hierbij wordt nadrukkelijk de verbinding gezocht met bestaande trajecten als [U-Ned](#) (zie hoofdstuk 5 Mobiliteit).

De Groene Omgeving en Utrecht Buiten

Een kernkwaliteit van de stedelijk regio Utrecht is de nabijheid en de diversiteit van de landschappen. De inzet in de koers 'Ontmoetingsplaats gezond stedelijk leven' is dan ook om deze te behouden, te verbinden en de recreatieve beleefbaarheid te versterken. Zo blijft het groen de drager van een toekomstbestendige regionale verstedelijkingsopgave. Met de groei van de verstedelijking van de afgelopen jaren is het recreatie-aanbod niet meegegroeid: het recreatie-aanbod blijft achter en de vraag van recreanten matcht niet met het aanbod van recreatiegebieden. Al geruime tijd werken enkele U10-gemeenten (en tot maart 2016 ook de BRU) in de stuurgroep 'Recreatie om de Stad' Utrecht aan de recreatieve groenstructuur in de stadsregio Utrecht. De vraag is dan ook: hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat we prettig kunnen blijven ontspannen in een gezonde leefomgeving? Na afronding van de 'Recreatie om de Stad'-subsidiegelden in 2019 zien de Provincie Utrecht, gemeenten, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Recreatieschap de Stichtse

Groenlanden de uitdaging om een gezamenlijk ontwikkelbeeld met een bijpassende realisatiestrategie op te stellen, onder de noemer “Utrecht Buiten”. Hierbij willen de partijen optimaal inzetten op kansen die particuliere initiatieven ons bieden, maar die tegelijkertijd wel hand-in-hand moeten gaan met bijbehorende overheidsinvesteringen. De U10-gemeenten zullen vanuit de ambitie van landschap als vestigingsvoorwaarde in dit verband verkennen waar kansen liggen om de groenopgave te ontwikkelen in samenhang met mobiliteit, wonen, energietransitie en recreatie. En vervolgens de vraag beantwoorden of en hoe de U10-gemeenten een financiële bijdrage kunnen leveren aan de beheeropgave van de bestaande ‘Recreatie om de Stad’-gronden vanaf 2019.

9. Economie

Economische samenwerking: ruimte, profilering en specifieke projecten

De U10 vormen één stedelijk gebied waarin mensen wonen, werken en zich verplaatsen en zich in hun dagelijkse bezigheden niet bewust hoeven te zijn van gemeentegrenzen. Dit impliceert dat een beslissing in een gemeente over een winkelcentrum een effect kan hebben op het succes van winkelcentrum in buurgemeenten. Hetzelfde geldt voor kantoren en bedrijventerreinen. De gemeenten in de regio hebben een gezamenlijk belang om zich te profileren met een aantrekkelijk werk- en vestigingsklimaat. De regio streeft naar economische complementariteit. Dat betekent bijvoorbeeld dat op regionale schaal kan worden gekeken naar de profielen van en relatie tussen werkgebieden en vestiging van nieuwe bedrijven. Tenslotte vergen specifieke projecten, zoals de aanleg van snel internet in het buitengebied, een concrete gezamenlijke inspanning.

Convenant EBU

Ook met het bedrijfsleven zelf werken de overheden in de regio graag samen. De Economic Board Utrecht (EBU) bundelt de krachten om de maatschappelijke opgaven om te zetten in economische kansen. Als U10 dragen we daarom als collectief bij aan de EBU. Dit is een lopende [overeenkomst](#) tot 2020 tussen de U10-gemeenten en de EBU, waarbij de gemeente Utrecht voor de formele subsidie beschikking zorg draagt.

Afspraken over werk- en winkelgebieden

Door de almaar toenemende informatisering en automatisering is economisch handelen tegenwoordig veel minder gebonden aan één plek. Bedrijventerreinen, kantoren en winkels zitten nog volop in het proces om zich hieraan aan te passen. Dat dit helaas soms gepaard gaat met verrommelde bedrijventerreinen, leegstaande kantoren en verpauperde winkelcentra is genoegzaam bekend. Overheden proberen door onderlinge afspraken en samenwerking met het bedrijfsleven vraag, aanbod en gebruik van de ruimte beter op elkaar af te stemmen.

Convenant Detailhandel

Vitale winkelcentra en een eigentijdse voorzieningenstructuur dragen fors bij aan een optimaal woon- en werkklimaat in steden en dorpen in de regio. Om de detailhandelstructuur vitaal te houden, is het nodig om een antwoord te hebben op trends als online shoppen en schaalvergroting. We werken om die reden aan een heldere afspraken voor regionale-detailhandelontwikkelingen. De afspraken worden opgesteld 'op verzoek' van de provincie met oog op de IPO-deals tussen provincies en het Rijk.

Convenant bedrijventerreinen

De regio heeft een convenant gesloten ten behoeve van de herstructurering van bedrijventerreinen. De provincie heeft ook ondertekend. Regionale afstemming is van groot belang voor het realiseren van een succesvol, duurzaam en economisch verantwoord bedrijventerreinenbeleid in de regio Utrecht. Het college van IJsselstein heeft destijds besloten in overleg met de provincie zich te voegen bij het convenant Utrecht-West. Bij de actualisatie en evaluatie van dit convenant in 2015 heeft Woerden zich aangesloten. Deze convenanten zijn nog steeds geldend en zijn onlangs weer meegenomen in de herijking van de nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

Convenant kantoren

Het dagelijks bestuur van Bestuur Regio Utrecht heeft op 11 februari 2013 ingestemd met de uitwerking van het begrip 'Vitale kantorenmarkt' uit de Regionale Agenda en naar aanleiding daarvan opdracht gegeven om de kantorenstrategie concreet uit te werken. Deze uitwerking is opgepakt in U10-verband, de BRU-gemeenten aangevuld met Woerden. Dit convenant is ondertekend door alle U10-gemeenten. De U10-gemeenten trekken gezamenlijk op in het [overleg met de provincie](#) over kantoorcapaciteit in de regio.

Samen profileren als één regio

Handelingsperspectief voor economische ontwikkeling

Als onderlegger en ter onderbouwing voor acties uit de uitvoeringsagenda van de koers 'Ontmoetingsplaat gezond stedelijk leven' heeft de regio een onderzoek afgerond. Daarin is de huidige situatie en het economisch ontwikkelpotentieel onderzocht en een prognose opgesteld voor de economische groei. Het is een basis voor een handelingsperspectief waarin er bijvoorbeeld aandacht is voor de economische positionering van werkgebieden en de economische kansen voor 'gezond stedelijk leven'. De resultaten worden aangeboden aan de Provincie en zijn een bouwsteen voor de ruimtelijk-economische strategie en omgevingsvisie van de Provincie Utrecht.

Regiostrategie Toerisme en Recreatie

Deze strategie is gericht op de binnenlandse en de Europese buitenlandse bezoekers ter bevordering van het (inter)nationaal toerisme en recreatie in de regio. Het is aanvullend op de lokale city-marketing. Een groot aantal gemeenten, zowel binnen als buiten de U10-regio nemen inmiddels deel aan het project. Een collectief van elf marketingbureau's in de regio is opdrachtnemer en uitvoerder van de strategie en onderliggende acties ter promotie en marketing van Utrecht Region. Op 2 maart 2018 is een overeenkomst ter prolongatie tot 2020 ondertekend.

Acquisitie

Onder het motto 'Samen meer Rendement' ondertekenden Provincie, gemeente Utrecht, gemeente Amersfoort, Utrecht Science Park en enkele andere bestuurders van gemeenten en kennisinstellingen een intentieverklaring met uitgangspunten voor intensieve samenwerking. Inmiddels werken bij internationale acquisitie en handelsbevordering, betrokken medewerkers uit de verschillende organisaties in taskforce-verband samen aan de voorbereiding van inkomende en uitgaande missies (Taiwan, oktober 2016; Zuid-Duitsland, februari 2017), aan concrete acquisitiemogelijkheden en ook aan een gezamenlijke positionering in relatie tot Brexit.

Snel internet ook snel in het buitengebied

Geholpen door een provinciale subsidie zijn de gemeenten in de provincie Utrecht aan de gang gegaan om een sneller internet te realiseren in het buitengebied. De provincie heeft zowel de gebiedscoöperatie O-gen als de gebiedscommissie Utrecht-West gevraagd zaken te coördineren. Binnen de U10 worden de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en een gedeelte van Houten bediend door O-gen. De overige gemeenten door de gebiedscommissie Utrecht-West. De meeste gemeenten zijn in het stadium van een vraaginventarisatie onder de bewoners van het buitengebied. Bedrijventerreinen worden meegenomen in deze vraaginventarisaties. Op dit moment zijn enkele grote spelers actief op deze markt. Een belangrijke speler daarbij is CIF. CIF heeft een aanbod gedaan aan diverse gemeenten om glasvezel aan te leggen in het buitengebied daar waar geen COAX-kabels aanwezig zijn. De verwachting is dat de gemeenten in 2018 kiezen met welke kabelaar zij in zee gaan. Indien zij met CIF in zee gaan zal de aanleg zich uitspreiden over 2019 en 2020.